

Matka sukujen juurille

Maanantai 8.12.2014 klo 14:57

- Unto Pirnes

Lähes sata Karjalan Pirneksiin, Haapaveden Pirneksiin ja Laukka-Jääskelä -sukuihin kuuluvaa ihmistä kokoontui lauantaina 9. kesäkuuta Hotelli Haapakanteleeseen Yhteisillä juurilla-teeman merkeissä.

Ohjelmassa oli Karjalan Pirnesten sukkokous, luentotilaisuus sukujen juurista, yhteinen päivällinen ja virkistävä iltaohjelma.

Tellervo Kari, kädentaitojenopettaja ja kylähistorian tuntija toivotti vieraat sydämellisesti tervetulleeksi Haapavedelle: "Olen asunut ikäni Laukan talon tanterilla, pitänyt vuosisataista kotiliettä lämpimänä. On ilo aukaista teille ovi, tervetuloa isänne kotiin."

Karjalan Pirnekset ry:n varsinaisen sukkokouksen avasi yhdistyksen puheenjohtaja Unto Pirnes todeten: "Tämä yhdistyksen neljäs sukkokous on historiallisesti merkittävä. Olemme täällä Pyhäjokivarressa sukumme syvemmällä juurilla, 1500-1600-luvulla eläneiden esi-isien mailla."

Kokouksen puheenjohtajana toimi Matti Pirnes, joka myös valittiin yhdistyksen hallitukseen ensimmäisenä Haapaveden Pirnesten edustajana. Vahvistetussa toimintasuunnitelmassa korostetaan jäsenpohjan laajentamista. Sukuja koskevaa tutkimusyhteistyötä jatketaan erityisesti Matti Matinpoika Laukan (s. 1664) jälkeläissukuhaaroja ja Haapaveden Pirneksiä tutkivien kesken.

Osallistujia tietenkin kiinnostivat esitykset eri sukuhaarojen historiasta. Unto Pirnes kuvasi vuosia kestänyttä tutkimusprosessia Karjan Pirnesten juurien etsimisessä ja löytämisessä. Tutkimuksen ensimmäinen vaihe päättyi 2006 sukkikirjan Pirnes - nimen ja suvun jäljillä - Pyhäjokivarresta Karjalaan julkaisemiseen.

Suvun kantaisäksi nimetty Pekka Matinpoika Pirneskoski oli muuttanut keväällä 1744 pikkuvihan jälkeen perheineen Matkanivasta Kiteen Matkaselkään Tohmajoen varteen Ruokojärven rannalle aivan silloisen valtakunnanrajan tuntumaan. Vuonna 1751 Pekasta tuli Pirnelä-nimisen tilan omistaja. Myöhemmin sukua muutti muuanne Karjalaan, jopa Pietariin.

Kantaisä Pekka oli ollut Pirneskosken talon haltijana 1728-1742. Yhteyttä tilan aiempiin haltijoihin ei löytynyt. Syventävä tutkimus ja tiivis yhteistyö haapaveden sukkututkija Jari Laukan kanssa osoitti, että kantaisämme olikin alun perin Laukka, eli 1664 syntyneen lautamies Matti Matinpoika Laukan ja tämän kolmannen puolison Marketta Koivun vuonna 1700 syntynyt poika. Tuli todistetuksi, että meillä Karjalan Pirneksillä ja lautamies Laukan muilla jälkeläisillä on yhteiset juuret.

Varmaa syytä kantaisämme muuttoon Kiteelle ei tiedetä. Se saattaisi liittyä ajankohtaan (pikkuvihakausi), ruotulaitokseen ja sen rasitukseen (Pekka kuului isäntiin, jotka pitivät yllä Matkanivan Koskenojan ruotutorppaa), hollitupajärjestelmään (Tirilä Matkanivassa ja Laukka Mieluskoskella olivat kestikievaritaloja) tai 1740-luvun alun karjaruttovuosiin.

Jari Laukan toteamus, "tähtitieteilijät suuntaavat useat kaukoputket eri mantereilta kohti kaukaista taivaankappaletta ja kuvat yhdistämällä saavat selkeämmän kuvan kohteesta", kuvaa erinomaisesti yhteistyön hedelmällisyyttä.

Jari Laukka, Esko Jääskelä ja Vesa Laine pitivät yhteisesityksen Laukka-suvusta. Pääpaino oli lautamies Matti Laukan (aikanaan muun muassa Laukka 6 Heikkilä isäntänä) jälkeläissukuhaaroissa ja erityisesti laajassa Matin vanhimmasta pojasta Sigfridistä polveutuvassa Jääskelä sukkokunnassa. Esitystä elävöitti Esko Jääskelän tarina maamme tunnetuimpiin teknologiayrityksiin kuuluvan Vaisalan

perustajien Väisälöiden kuulumisesta sukuun. Väisälän sisarusten äiti oli 1849 syntynyt Emma Jääskelä.

Salme Laitinen, o.s. Pirnes ja Väinö Pirnes puolestaan valottivat Haapaveden Pirnes-sukujen taustaa. Mieluskosken ensimmäinen Pirnes-talo (Pirnes-Keskitalo) tiedetään perustetun jo 1640. Myöhemmin on perustettu Pirnes-Kärki ja Pirnes-Kanala. Näistä taloista lienee lähtöisin useampiakin Pirnes-nimeä kantavia sukuja.

Esitellyt sukukunnat juontuvat nekin Laukkoihin eli noin 1680 syntyneeseen Matti Pekanpoika Laukkaan, myöhemmin Karvola. Tämän Mattin pojista Juho (s. 1720) muutti Pirnes-Keskitaloon, otti Pirnes-nimen ja on siten tämän Pirnes-Keskitalosta polveutuvan, varsin perusteellisesti tutkitun sukukunnan kantaisä. Tämän sukukunnan jäseniä olikin paikalla runsaasti. Juhon sisaren Vahlborg Karvolan (s. 1727) jälkeläiset edustavat Pirnes-Kärki sukukuntaa ja toisen sisaren Annan (s. 1728) jälkeläiset Pirnes-Kanala sukukuntaa. Sunnuntaina tehtiin retki sukujen vanhoille asuinpaikoille. Matkaan lähti täysi bussi ja useita pikkuautoja. Ensimmäinen pysähdys oli Mieluskylässä Pyhäjoen eteläpuolella, joen pohjoispuolella sijaitsevien Laukan talojen kohdalla. Näkymä viheriöivine joenrantapeltoineen ja ilmeisen vauraine taloineen oli meille muualta Suomesta tulleille upea. Joen pohjoispuolella Laukan kantatalona pidetyn, jo 1500-luvun lopulla perustetun Heikkilän vanhassa pihapiirissä ainakin me Karjalan Pirneksiin kuuluvat tunsimme astelevamme aidosti esi-isiemme mailla.

Matka jatkui Matkanivaan, jossa kantaisämme on asunut ollessaan Pirneskosken tilan haltijana. Kiitos Pekka Pirneskosken, että saimme tilaisuuden astella hetken polkua, jota sukumme kantaisäkin on saattanut lähes 300 vuotta sitten astella. Kenties hän on joskus seisahtanut samoilla laakeilla rantakivillä kuin muutamat meistä nytkin äärettömän kaunista jokivarsimaisemaa ihaillessamme. Matka jatkui metsäautotietä Annosesta Pirnesjärvelle. Reitti oli tietysti karuudessaan elämyksellinen. Samoja seutuja lienevät kulkeneet esi-isienkin polut ikaikaisille erämaille ja -järvelle. Kiertoajelun viimeinen kohde oli Ollalassa Pirnesten vanhoilla asuinpaikoilla. Nykyään Matti Aallon perillisten hallussa olevaan tilaan kuuluvan Pirnes-Keskitalon vanhimman tiedossa olevan asuinpaikan jäänteiden äärellä koettiin ilmeisen liikuttavia hetkiä. Joskus tarvitaan 80-vuotinen elämäntaival ja paljon tutkimustyötä, jotta voi seisahtaa sukuun kuuluvien seurassa paikalla, jota esi-isät ovat eläneet. Haapaveden keskustaa lähestyttäessä sivuttiin myös Jääskelä sukuhaaran vanhoja asuinpaikkoja. Mieleenpainuva tilaisuus. Välitön tunnelma. Ennestään tuntemattomat ihmiset tulivat juttelemaan kuin vanhojen tuttujen kanssa. Antoisa viikonloppu, matka oli pitkä, mutta kannatti. Sukusiteet ovat vahvoja ja esivanhempien asuinpaikat antavat niille merkitystä. Juurista saa voimaa.

Unto Pirnes Karjalan Pirnekset ry puheenjohtaja

Kuvat: Eeva Hasunen